

Csaba László: Hol késik az összehangolt gazdasági program?

2011. március 28., hétfő, 10:22

Szerző: Fürjes Judit

Sokáig reménykedett, hogy a kormány végre előrukkol egy tartalmilag összefüggő, koherens gazdasági programmal, de a Széll Kálmán-terv nem igazolta várakozásait, fejtette ki Csaba László akadémikus a hvg.hu-nak adott interjújában.

hvg.hu: Néhány napja nyilatkozta, hogy a kormánynak van ideje a tervek megvalósításához, hiszen csak három év múlva lesznek a választások, de az országnak már csak kevés ideje van. Mit értsünk ezen, tényleg ilyen rossz a helyzet?

Csaba László: Kétségtelen, hogy a kormány stabil, a tüntetéseken néhány ezer ember jelenik meg, a magánnyugdíjpénztárak esetében sem volt túlzott ellenállás. Egyelőre még mindenki reménykedik, hogy lesz majd változás és javul a helyzet.

A héten két elemzés jelent meg, két ellentétes szempontból, és mind a kettő az írta: lényegében Orbánnak nincs kihívója, és megengedheti magának, következmények nélkül, hogy az eddigi stílust vigye tovább.

A kormány minden héten bejelent valamit, hogy lassan összeálljon valamiféle irányvonallá és valamifajta értékeléssé. Ez szöges ellentéte annak, ami az üzleti életben szokás, ahol pontosan körülírják, hogy mit szeretnének elérni, és ezek alapján próbálják megvalósítani az elképzeléseiket. Kétségtelen, hogy a korábbi ciklusokban, a megelőző időszakban sem ez volt a gyakorlat. Sokáig azt hittem, hogy tavaly ősszel végre előrukkol a kormány valamiféle programmal, de csalódnom kellett. Úgy tűnik, ha nincs rákényszerítve, a kormány nem is változtat ezen a politikán. Sem az ellenzék, sem a piac, sem az Európai Unió részéről nem látok kényszerítő erőt, ezért a politikai vezetés úgy gondolja, bármit csinálhat.

Visszatérve a kérdéséhez, az országnak azért nincs ideje, mert 2006 közepe óta a gazdaság leszálló pályán van, most is stagnál. Elmúlt a világgazdasági válság, valószínűleg visszatérünk a 2,5 százalékos növekedési pályára. Ez azt jelenti, hogy 2014-re utolérjük a 2006-os szintet, ami azért nem egy akkora nagy vívmány. Más aggasztó jelenségek is vannak. Egyre több jónévű külföldi befektető mond le magyarországi terveiről. A fiatalság körében hihetetlen mértékű az elvándorlás. Magától ez a helyzet nem fog megoldódni; az országot jellemző patópáli mentalitás nem vezet sehová. Lemaradásunk szembeötlő.

A Széll Kálmán-tervből hiányzik a rendezettség, nincs kellően átgondolva. Nyilván ezért kell utólag annyi egyéni képviselői indítványt benyújtani. Engem rettentően zavar, hogy nincs a kormánynak olyan hivatalos dokumentuma, amiben konkrétan le lenne írva az álláspontjuk. Egyáltalán nincs összhangban az, amit például a nemzetgazdasági minisztérium, és amit a humánerőforrás-minisztérium mond. Pedig a kellő többséggel bíró kormány valódi reformokat tudna végrehajtani, olyan átalakításokkal, amelyek a rendszer jobb működését tennék lehetővé.

hvg.hu: Ön milyen intézkedéseket hozna a gazdaság hosszabb távú működőképességének érdekében?

Cs.L.: Túl kell lépni a válságkezelésen és az elődök hibáinak feldolgozásán. Ami kriminalisztikai eset, azt át kell adni az igazságszolgáltatásnak, a kormányzat pedig közép- és hosszú távú, üzleti tervként is értékelhető, vagyis számokat, összegeket, ütemezést és határidőket, valamint felelősöket megnevező terveket hozhatna nyilvánosságra. Különösen fontos a részterületek egybehangolása és a makropályával való összhang megteremtése.

hvg.hu: Hogyan lehetne a költségvetési egyensúlyt helyreállítani? Mit szól ahhoz, hogy az év első két hónapjában már teljesült az éves deficitterv 80 százaléka?

Cs. L.: Az első hónapok hiánya több mindent jelenít meg egyszerre. Egyfelől van egy, a szokásost meghaladó szezonális, hisz a bónuszok jó részét az idej, kedvezőbb adószabályok szerint fizették ki tavalyra. A válságadók sem folytak még be: csak a negyedév végén fizetik be az államkincstárba a vállalatok. Ha a beruházások visszaesése és a kiskereskedelmi forgalom stagnálása folytatódik, az idej bevételnövelő lépések egy része is irreálissá válik, merthogy áfabevétel leginkább ezekből lenne. Továbbá hiányoznak a jövedéki adók és a beruházási támogatások tízmilliárdjai is.

hvg.hu: Mennyire reális a kormány célja, mely szerint a Széll Kálmán-terv utolsó évére 70 százalékra csökkentik az adósságállomány nemzeti jövedelemhez viszonyított arányát?

Cs. L.: Ezt meg lehet csinálni, ha a költségvetési politika elég kemény, és főképp, ha a gazdasági növekedés beindul. Ugyanakkor mindkettővel kapcsolatban jelentős a bizonytalanság. Az IMF-hitel törlesztése azonban önmagában is segít valamit. Szerintem fontosabb az, hogy a hiány csökkenjen és – a portugálok vagy a spanyolok esetleges bedőlése okán – ne növekedjék kényszerből. A mérték talán nem olyan fontos, mint maga az irányzat.

hvg.hu: Olli Rehn gazdasági és pénzügyi biztos szerint adni kell egy kis időt a magyar kormányoknak a nemrég bejelentett kiigazítási terv - a Széll Kálmán-terv - minden részletre kiterjedő megismerésére, mielőtt a Bizottság bármilyen új lépést tenne a túlzottdeficit-eljárás keretében. Ez mit jelent az országra nézve?

Cs. L.: Ez rendkívül kemény felszólítás, ami azt jelenti, hogy ezt ő még nem tartja elégségesnek. Az eljárás ugyanis nem automatikusan szűnik meg, ha egy ország hiánya 3 százalék alá száll, különösen akkor nem, ha, mint tavaly nálunk, nem szállt még 4 százalék alá sem. Az eljárás lényege épp a fenntartható, tartós kiigazítás meglétének vagy hiányának igazolása. Nálunk egyelőre úgy tűnik, „Brüsszel nem hisz a könnyeknek”, vagyis még nem látja sem tartósnak, sem elegendőnek az egyszeri lépésekre épülő kiigazítást.

hvg.hu: Mi a véleménye a monetáris tanács új tagjairól? A külföldi elemzők „megfontoltnak” tartják kiválasztásukat.

Cs.L.: A monetáris tanácsba három olyan szakember került, akik közismerten és hosszú évek óta foglalkoznak a pénzügyi területtel: Bártfai-Mager Andrea, Gerhardt Ferenc és Cinkotai János Béla. A miskolci egyetem dékánjáról, Kocziszky Györgyről Rogán Antal bizottsági elnök azt mondta, hogy „vidéki gazdaságpolitikai műhelyekben is kiváló szakemberek vannak, Kocziszky személyében ilyen ember kerül be a monetáris tanácsba”. Egészében véve az előélet, a bizottsági meghallgatás és a szakmai kihívás szerintem egy professzionális csapat felállítását eredményezte, amely törekszik a helyzet objektív értékelésére, számol a döntések kockázataival. Ismerik az inflációs politika és a finanszírozás kockázatait, ugyanakkor egyikük sem híve a gazdaságpolitika érzelmi, ideológiai megközelítésének.